

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Чернігівський національний технологічний університет
Черкаський державний технологічний університет
Департамент фінансів Вінницької обласної державної адміністрації
Державна фінансова інспекція у Вінницькій області**

**«ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

VII всеукраїнської науково-практичної

Інтернет - конференції

27 березня 2019 року

(частина I)

Вінниця 2019

УДК 657:334.72

Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю : зб. наук. пр. VII Всеукр. наук.-практ. Інтернет–конф., 27 берез. 2019 р.: у 2-х ч. - Ч. I. – Вінниця : ВРВ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. – 46 с.

У збірнику VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції розглядаються наукові праці, присвячені дослідженню сучасного стану фінансово-аналітичного забезпечення розвитку діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання, актуальним проблемам та перспективам розвитку вітчизняної системи обліку, інноваційні методики аналізу господарської діяльності, сучасним інформаційним технологіям в обліку, контролі та аналізі; висвітлюються питання соціально-економічного розвитку підприємництва. Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії - **Замкова Н.Л.**, д.філос.н., професор

Відповідальний секретар - **Мартінова Л.Б.**, д.е.н., доцент

Члени редакційної колегії:

Даценко Г.В., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування

Бондаренко В.М., д.е.н., професор, декан обліково-фінансового факультету;

Гладій І.О., к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування;

Денисюк О.М., д.е.н., професор кафедри обліку та оподаткування;

Кудирко О.М., к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування.

Друкується за ухвалою Вченої Ради Вінницького торговельно- економічного інституту КНТЕУ.

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

ЗМІСТ

Бондар Т.Л. – к.е.н., старший викладач кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ВИТРАТ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ	5
Гладій І.О. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦІНОУТВОРЕННЯ .	7
Дзюба О.М. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	10
Ковальчук С.П. – к.е.н, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯМ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	12
Коваленко В.В. – асистент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СУЧАСНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДОЛОГІЇ «COSO ERM»	15
Копчикова І.В. – к.е.н., старший викладач кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФАКТОГРАФІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТОВАРНИХ ВТРАТ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ	18
Коцеруба Н.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРОЦЕДУРИ ТА ПРИЙОМИ АНАЛІЗУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АУДИТУ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	21

Крупельницька І.Г. к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В БЮДЖЕТНИХ СФЕРІ	26
Кудирко О.М. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ	28
Лобачева І.Ф. – к.пед.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІЗ РУХУ ГРОШОВИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	31
Майстер Л.А. – к.е.н., старший викладач кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ У СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ РІЗНИХ ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	34
Откаленко О.М. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	37
Покиньчерда В.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ	40
Чолій Л.О. – аспірант Київський національний торговельно-економічний університет ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ	43

Покин'череда В.В.
к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
м.Вінниця

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ

Існування дефіциту державного бюджету є звичним явищем для країн різного рівня економічного розвитку. Втім, за умов неефективності управління державним боргом виникає загроза стабільності фінансово-економічній системі, зростає фіскальне навантаження на суб'єкти підприємницької діяльності, виникає криза неплатежів, що в кінцевому рахунку негативно позначається на соціально-економічному розвитку держави. Для забезпечення виваженого управління державним боргом та мінімізації ризиків, що виникають при залученні кредитних ресурсів, особливої актуальності набуває застосування сучасних методичних підходів при аналізі співвідношень основних бюджетних й економічних показників. Відповідно до українського законодавства таку оцінку проводить орган державного фінансового контролю.

Протягом останніх років в Україні намітилась стійка тенденція до зростання зовнішнього та внутрішнього державного боргу. Так, за останніх п'ять років обсяг державного боргу України зріс із 584,1 до 2141,7 млрд грн або у 3,7 разів, що створює реальну загрозу для стабільності фінансової та економічної ситуації в країні. Висока частка боргу, номінованого в іноземній валюті, в умовах девальваційних очікувань посилює ризики збільшення обсягу державного і гарантованого державною боргу та витрат на його погашення і обслуговування у перспективі. Враховуючи те, що політика державних запозичень в Україні характеризується відсутністю системності та розмитістю цілей, залучення додаткових державних позик не сприяє покращенню економічного становища, а призводить до посилення боргової залежності держави та низької ефективності використання залучених ресурсів. За таких умов особливого значення набуває питання вдосконалення фінансового контролю в сфері управління державним боргом, що нерозривно пов'язане з необхідністю проведення аудиту державного боргу, під яким розуміють фінансовий контроль, спрямований на оцінку ефективності використання державних запозичень шляхом аналізу основних бюджетних та економічних показників для визначення боргової безпеки та боргової стійкості країни [6].

Впровадження аудиту ефективності управління державним боргом обумовлено потребою підвищення результативності, дієвості державного фінансового контролю та поліпшення діяльності органів влади щодо залучення та використання державних запозичень. Окрім функції контролю, аудит ефективності виконує важливу інформаційну функцію, забезпечуючи громадськість точною та всеосяжною інформацією про результати діяльності державних органів, ефективність використання залучених коштів [4, с. 39].

Аудит державного боргу передбачає дослідження таких питань:

- ясність та зрозумілість ролі, відповідальності та цілей усіх суб'єктів управління державним боргом;
- відкритість для суспільства цілей управління державним боргом;
- розкриття усіх особливостей проведення боргових операцій;
- інформування суспільства про минулу, поточну та прогнозовану бюджетно-фінансову діяльність уряду;
- регулярне оприлюднення показників стану державного боргу, надання інформації про умовні зобов'язання держави [4, с. 39].

На сьогодні в Україні відповідно до законодавства здійснюється внутрішній та зовнішній аудит ефективності управління державним боргом, які проводяться органами державного фінансового контролю на різних рівнях державної влади: внутрішній аудит – Міністерством фінансів України; зовнішній аудит – Рахунковою палатою України (рис. 1).



Рисунок 4 - Система аудиту ефективності управління державним боргом України

Внутрішній аудит державного боргу здійснюється Міністерством фінансів України відповідно до затвердженого Порядку здійснення контролю

за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом [3].

Під час здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним боргом, Міністерство фінансів України:

- проводить оцінку ризиків з метою їх мінімізації;
- визначає оптимальне співвідношення очікуваних витрат державного бюджету з управління боргом до ризиків;
- проводить операції з управління боргом [3].

Оцінка ризиків, пов'язаних з управлінням боргом, проводиться шляхом здійснення контролю за показниками відсоткового, валютного, бюджетного ризиків, а також ризиків рефінансування та ліквідності.

Міністерство фінансів України щорічно затверджує програму управління боргом на відповідний рік та оприлюднює її в місячний строк після початку відповідного бюджетного періоду на офіційному сайті. Програма управління боргом може переглядатися в разі суттєвих змін на внутрішньому ринку державних цінних паперів та/або облігацій місцевих позик і світових ринках капіталу, у макроекономічній ситуації, бюджетно-податковій, грошово-кредитній та валютній політиці, а також виникнення інших причин, які можуть значно ускладнити або унеможливити її виконання [5].

Міністерство фінансів готує не пізніше ніж через три місяці після закінчення бюджетного періоду звіт про виконання програми управління боргом за звітний бюджетний період та оприлюднює його на сайті.

Завдання з проведення зовнішнього аудиту ефективності управління державним боргом покладено на Рахункову палату України. Оцінювання діяльності органів управління державним боргом – важливе завдання для аудиту ефективності.

В процесі аудиту ефективності управління державним боргом аналізується співвідношення основних бюджетних й економічних показників, що дає змогу визначити сильні та слабкі сторони боргової політики країни. Для аналізу ефективності боргової політики держави необхідно використовувати низку показників. Стандартами INTOSAI [1] передбачено для оцінки стану державного боргу використовувати дві групи індикаторів: першу групу застосовують для оцінки рівня боргової безпеки країни; індикатори другої групи – для визначення боргової стійкості країни.

На підставі проведеної оцінки боргової безпеки та боргової стійкості, державними аудитором надається оцінка ефективності управління державним боргом, яка наводиться у тексті аудиторського звіту з рекомендаціями щодо поліпшення ефективності управління державним боргом, що погоджується з Міністерством фінансів України та публікується на сайті Рахункової палати.

Таким чином, успішне вирішення контрольних процедур, передбачених внутрішнім і зовнішнім аудитом ефективності управління державним боргом, сприятиме формуванню передумов для забезпечення боргової безпеки та фінансової стійкості держави в довгостроковій перспективі.

Список використаної літератури:

1. Офіційний веб-сайт INTOSAI. URL: <http://www.intosai.org>.

2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. URL: <http://www.me.gov.ua>.

3. Про затвердження Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом: Постанова Кабінету міністрів України від 01.08.2012 № 815. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Федорович І. Методика проведення аудиту ефективності управління державним боргом та шляхи її вдосконалення. Світ фінансів. 2014. № 3. С. 38-47.

5. Хомутенко В.П., Луценко І.С., Хомутенко А.В. Державний аудит публічних фінансів: навч. посібник. Одеса: «Кримполіграфпапір», 2016. 412 с.

6. Pokynchereda V.V. Performance audit of Ukrainian debt management: organization and methodology. Ефективна економіка. 2018. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

УДК 658.15

Чолій Л.О.
аспірант

Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ

ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ

Нинішні умови функціонування підприємств вимагають від них значної мобільності та здатності швидко реагувати на зміни як зовнішнього, так і внутрішнього середовища у якому вони існують. Закордонними фахівцями система фінансового контролінгу вже досить тривалий час ефективно використовується на підприємствах.

В Україні фінансовий контролінг почав зароджуватися у 90-х рр., після набуття нею статусу суверенної та незалежної держави. Підприємства почали переходити на ринкові умови функціонування економіки, які характеризуються зростанням конкуренції, зниженням рівня прибутку, ринковим механізмом ціноутворення, зниженням впливу держави, функціонування на договірних відносинах. За цих умов здійснювати свою діяльність, використовуючи старі підходи до здійснення планування, обліку та контролю, стало неможливо. Україна опинилася у кризовому стані, глибина якого набагато більша, ніж у США у 1929–1933 рр. Головним завданням для підприємств став пошук більш ефективних напрямів та методів управління фінансами для довгострокового та успішного функціонування.

Освоєння нових напрямків діяльності та запровадження системи фінансового контролінгу та вітчизняних підприємствах державного сектору економіки вимагає вивчення основних концепцій розвитку та досвіду держав, в яких ця система успішно функціонує.

З середини 50-х рр. ідеї фінансового контролінгу із США починають активно проникати в деякі європейські країни, й особливо в Німеччину [1].